

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Prima sententia rejicitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

minis, quo intellectus agens illuminat phantasmata. Suarez lib. 6. de Angelis cap. 13. asserit illud quod Angelus illuminans imprimit in Angelum illuminandum, esse speciem illius actus, quem per locutionem ei manifestat. Deniq; Scotus in 2. dist. 9. quæst. 2. existimat illud esse ipsum conceptum formalem, seu actum secundum, quo Angelus illuminatus cognoscit rem de qua illuminatur, ita ut intellectus non efficiat, sed recipiat illam cognitionem.

21. Secundus dicendi modus, quem tenent Bannez & Zumel in præsentia, relati à Nazario, contendit Angelum superiorem efficienter physicè illuminare inferiorem, non quidem imprimendo illi aliquid reale & physicum, ut volunt Authores præcedentis sententiæ, sed uniendo intelligibiliter suam virtutem intellectivam, sive suum lumē cū, virtute intellectiva, sive lumine intellectuali, Angeli inferioris, & efficiendo unū quodammodo principium cum illo ad cognitionem revelatam veritatis.

22. Tertia deniq; sententia docet illuminationem Angelorum fieri solū per modum cuiusdam artificiosi imaginis, quatenus Angelus superior proponit inferiori objectum, antea ipsi incognitum, modo quodam illi proportionato, & ostendit medium sive conceptum proportionatum ad illud concipiendum. Ita Divus Thomas & ejus Discipuli quos sequuntur nonnulli ex extraneis.

§. I.

Prima sententia rejicitur.

Deo primò: Angelus superior non illuminat inferiorem physicè, imprimendo vel causando aliquid in eo.

23. Probatum primò: Si illuminatio Angelorum fieret per impressionem alicujus realis in intellectu Angeli illuminati, Angelus illuminans deberet esse intimè intra intellectum Angeli illuminati: Sed hoc non requiritur ad prædictam illuminationem, imò nec fieri potest: Ergo &c. Major in primis declaratur: Non potest dari actio in distans, ut demonstratur in physica; aliunde verò illud quod imprimeretur, deberet esse spirituale, cui repugnaret diffundi per medium: Ergo si Angelus illuminans imprimeret aliquid reale intellectui Angeli illuminati, deberet non solū per suam virtutem, sed etiam per suam substantiam, esse intra intellectum ipsius.

Minor verò quoad primam partem satis patet: ad hoc enim ut Angeli inter se loquatur, & consequenter ad hoc ut unus illuminet alium, non requiritur intima conjunctio ipsorum, & omnimoda indistantia: cujus evidens argumentum habemus in anima impij divitis, quæ existens in inferno loquebatur Abrahamæ existenti in limbo Patrum, ut habetur Luca 16. unde ibidem dicitur: *Elevans oculos vidit Abraham à longè; & deinde subditur: Inter nos & vos chaos magnum firmatum est &c.* Quapropter Suarez non satis reformat quod aucter nimis asseruerat disp. 18. metaph. sect. 8. nimirum absolutè esse probabile, quòd ad locutionem & illuminationem Angelorum necessariò requiratur indistantia: non satis, inquam, hoc reformat, dum lib. 2. de Angelis capite 18. docet oppositum esse probabilius: non solū enim est probabilius, sed omnino certum de fide debet reputari, propter evidentem Sacræ Scripturæ autoritatem jam adductam.

A Dices tamen: Isaia 6. dicitur de Seraphinis quòd alter clamabat ad alterum: Sed locutio clamosa non habet locum, nisi propter distantiam ejus cui loquimur: Ergo videtur quòd distantia impediatur locutionem Angelorum.

R. respondeo ex D. Thoma quæst. 9. de veritat. art. 6. ad 3. quòd clamor ille quo Seraphim clamasse dicuntur, significabat solū magnitudinem eorum quæ loquebantur, scilicet unitatem Essentiæ & Trinitatem Personarum Divinarum, dicentes *sanctus &c.* vel etiam ardorem affectus: nam ut ait Gregorius libr. 2. Moral. cap. 4. *Tantò quisque minus clamat, quantò minus desiderat.*

B Probatum eadem Minor quoad secundam partem, quòd scilicet non solū possit illuminatio fieri sine illa intima conjunctioe illuminantis cum illuminato, verum etiam quòd conjunctio illa sit penitus impossibilis: quia illa est verò illapsus unius Angeli intra intellectum alterius: nulla autem creatura potest illabi intra mentem alterius *hac enim prerogativa summo & circumscripto Spiritui reservatur*, inquit Bernardus serm. 5. in Cant. Vel ut loquitur D. Thom. in 2. dist. 8. qu. 1. art. 5. ad 3. *In essentiam non intrat, nisi ille qui dat esse, scilicet Deus Creator.* Juxta illud Ezechiel. 4. *Porta hac clausa erit: non aperietur, & vir non transibit per eam: quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam.*

C Respondet Suarez, illapsum quem SS. Patres attribunt soli Deo, esse tantum illum per quem illabens continet cum plena potestate & dominio rem in quam illabitur, in suo esse conservando illam: quia illabi in aliquam rem, non est necumq; esse in illa, sed esse intra terminos essentiae ipsius, hoc est intra existentiam: ex eo autè quòd unus Angelus speciem, aut aliquid aliud intra intellectum alterius producat, non propterea operatur intra terminos essentiae illius, sed potius supra illos; quia prædicta species habet se per modum circumstantis existentiam Angeli, & recipitur in ejus intellectu prius existente: unde ad summum potest inferri quòd Angelus illabitur in effectum illum à se productum, non verò in substantiam & intellectum Angeli.

D Sed contra primò: Divus Thomas 3. p. quæst. 64. art. 1. ait: *quòd solus Deus operatur* (per modum principalis agentis) *interiorem affectum Sacramenti, quia solus Deus illabitur anima in quo Sacramenti effectus existit:* Ergo ex Divo Thoma non solū illapsus qui fit per modum contentis & dantis esse, seu qui est intra terminos essentiae, sed etiam ille quo aliquid reale & physicum, in mentem alterius imprimitur, seu efficitur, soli Deo proprius est, & nulli creaturæ, saltè ut causæ principali, potest competere.

E Deinde, Cùm species intelligibiles vel similes proprietas Angeli, ut quidam existimant, vel saltem sint accidentia ei connaturaliter debita, ut alij probabilius sentiunt, solus ille potest eas per modum causæ principalis intellectui angelico imprimere, qui potest naturam Angelicam creare & conservare: Ergo si unus Angelus non possit illabi intra mentem alterius, per modum dantis & conversantis ipsius esse, non potest etiam intra eam illabi per modum causantis & producentis in ea species intelligibiles.

Probatum secundo conclusio. Si Angelus superior illuminaret inferiorem, physicè imprimendo aliquid in eo, vel illud sic impressum, esset aliquid

lumen intellectuale, vel aliqua ejus intensio, vel
 nova aliqua species intelligibilis, vel qualitas
 quaedam intentionalis, ad modum virtutis in-
 strumentalis, live luminis quo intellectus agens
 illuminat phantasmata, vel deniq; ipsemet actus
 secundus quo Angelus illuminatur? Nullum ex his
 objectum de quo illuminatur? Nullum ex his
 modis dici potest. Ergo Angelus superior non
 illuminat inferiorem, imprimendo aliquid in eo.
 Major constat ex sufficienti modorum explican-
 di hanc causalitatem physicam enumeratione.
 Minor vero probatur sigillatim. Et primò quòd
 Angelus superior non illuminat inferiorem cau-
 sando in eo aliquod lumen intellectuale, vel ali-
 quum ejus intensiorem, manifestum videtur:
 quia vel illud lumen esset naturale, nempe po-
 tentia intellectiva Angeli illuminati, vel su-
 pernaturale? Non naturale, ejus enim produ-
 ctio solum pertinet ad creatorem naturæ angeli-
 cæ, quia una cum ipsa, tanquam ejus proprietas
 creatur: quòd idem de ejus intensioe (si sit in-
 sensibile) necessariò debet admitti; quia sicut
 illud solum agens potest admitteri; quia sicut
 vult ipsum producere, ita Deus solus potens
 producere lumen naturale Angeli, valet illud
 intendere. Dixi autem, si sit insensibile: nam po-
 tentiæ naturales non sunt capaces augmenti in-
 tensivi vel extensivi, ut docetur in Philosophia,
 quia non habent latitudinem gradualem varia-
 bilitate, sed in ipso instanti generationis dimi-
 nuta natura ut principio radicali, ex vi actionis
 generativæ, cum tota perfectione intensiva, sub-
 sequitur, ut habitualiter extensa ad totam sui ob-
 jecti latitudinem: in quo differunt ab habiti-
 bus, qui in prima sui productione non se exten-
 dunt ad totam latitudinem, quam objectum ip-
 sorum importat de materiali, sed acquirunt per
 actus repetitos augmentum perfectionis inten-
 sive & extensivæ: de quo videri possunt Com-
 plementes in Tractatu de generatione, disput. de
 augmento qualitatium.
 Quòd vero lumen illud non sit supernatura-
 le, patet: Tum quia D. Thomas hic art. 1. ad 2.
*Quòd unus Angelus non illuminat alium, traden-
 dit lumen naturæ, vel gratiæ, vel gloriæ.* Tum etiam,
 quia illuminatio est interdum de rebus natura-
 libus, ad quas cognoscendas lumen supernatu-
 rale non requiritur. Tum deniq; quia lumen
 supernaturale non potest produci nec intendi
 nisi à Deo ut auctore supernaturali, ut in habi-
 tibus supernaturalibus constat.
 Nec dicas quòd licet unus Angelus non pos-
 sit principaliter producere lumen supernaturale
 intellectu alterius, bene tamen instrumenta-
 liter: quia cum instrumenta divinæ virtutis non
 debent necessariò suppositaliter contingere
 respectum in quo producunt effectum causa
 principalis, non inde inferitur illapsus; sicut Sa-
 cramenta non illabuntur essentiæ animæ, cum
 ea producunt instrumentaliter gratiam. Ad
 hoc enim dicendum est, quòd etsi detur, hac ra-
 tione non convinci, unum Angelum non posse
 in alterius intellectu ut instrumentum divinæ
 virtutis lumen aliquod producere, certum ta-
 men est, illuminationem non fieri hoc modo:
 cum unus Angelus illuminat alium, & plenu-
 tum lucis quam copiosè recipit à Deo, non au-
 tem ex eo solum quod movetur ab illo per mo-
 dum instrumenti, ad lucem in alterius intelle-
 ctu producendam; quomodo posset etiam la-
 psus, quilibet alia res insensibilis, hujusmodi

A lucem producere: unde si unus Angelus nequit
 lumen aliquod per modum causæ principalis in
 alterius intellectu producere, evidenter sequi-
 tur illum nationem non fieri per physicam lu-
 minis impressionem.

B Secundo, quòd non possit Angelus superior
 novam aliquam speciem in intellectu Angeli in-
 ferioris producere, constat ex dictis supra disp.
 6. art. 3. ubi ostendimus Angelum non accipere
 species à rebus, etiam spiritualibus, sed solum à
 Deo in primo instanti suæ productionis. Cum
 enim Angelus sit medium inter Deum & animam
 rationalem, & Deus sit semper in actu secundo
 intelligendi, anima vero nostra in potentia ad
 actum primum ordinis intellectualis, & veluti
 tabula rasa in ordine ad formas intelligibiles,
 natura angelica dabet habere ab initio omnem
 perfectionem requisitam ad actum primum in-
 telligendi, subindeq; recipere à Deo in primo
 instanti suæ creationis species intelligibiles, qui-
 bus intellectus constituitur in actu primo com-
 pletus ad intelligendum. Unde D. Thomas qu.
 9. de veritate art. 1. ad 10. ait: *Quando unus Ange-
 lus ab alio illuminatur, non infunduntur ei nova spe-
 cies, sed ex eisdem speciebus quas prius habebat, intel-
 lectus ejus, confortatus per lumen superioris, efficitur
 plurium cognoscitivus.*

C Nec valet si dicas, hunc discutum procedere
 tantum de perfectione requisita ad actum pri-
 mum naturalem, non vero ad supernaturalem:
 illuminatio autem est plerumq; de rebus super-
 naturalibus. Ad hoc enim facile responderetur,
 quòd perfectio gratiæ conformatur perfectioni
 naturæ, & eam afficit, ac perficit secundum mo-
 dum ipsius, unde quamvis Deus potuerit non
 communicare Angelis ullam perfectionem su-
 pernaturalem, hoc ipso tamen quòd illos ad hu-
 jusmodi perfectionem ordinavit, debuit eam
 ipsis communicare juxta modum ipsorum; ob-
 quam rationem diximus loco citato, eos non dis-
 currere etiam circa supernaturalia.

D Tertio, quòd Angelus superior non causet in
 intellectu inferioris aliquam qualitatem inten-
 tionalem, ad modum virtutis instrumentalis, si-
 ve luminis quo intellectus agens illuminat phan-
 tasma, sic demonstratur. Est contra perfectio-
 nem naturæ Angeli, etiam inferioris, & modi per-
 fecti intelligendi ipsius, quòd intelligat ut in-
 strumentum Angeli sibi superioris; sic autem
 intelligeret res de quibus ab eo illuminatur, si
 illuminaretur ab illo per qualitatem intentio-
 nalem, ad modum virtutis instrumentalis in e-
 jus intellectu productam; sicut phantasma ex
 eo quòd recipiat ad modum virtutis instru-
 mentalis lumen quo intellectus agens ipsum il-
 luminat, concurrens consequenter per modum
 causæ instrumentalis ad intellectionem, ut do-
 cetur in libris de anima.

E Deniq; quòd Angelus superior non efficiat
 in intellectu inferioris ipsum conceptum for-
 malem, seu actum secundum, quo cognoscit
 rem de qua illuminatur, illo merè passivè se ha-
 bente, ut docet Scotus, videtur certum: quia
 cum intellectio sit essentialiter actus vitalis &
 immanens, non potest esse ab alio principio ex-
 trinseco quàm à Deo, & debet elici ab eodem
 principio in quo recipitur; viventia enim, in-
 quantum hujusmodi, sunt ea quæ
 se movent.